

Fake News

– kan du avgöra vad som är falskt eller sant?

Den senaste tiden har vi i media blivit översköjlda av rapporter och påståenden om så kallade fake news, falska nyheter. Är det här 2000-talets epidemi eller har de funnits i alla tider?

Om du söker på fenomenet får du lära dig att fake news är fabricerade nyheter som har som avsikt att vilseleda i olika syften. Exempel på påhittade nyheter kan vi hitta så långt bort tillbaka som 700-talet då det kom från självaste påvedömet.

Det fortsätter sedan genom historien och påhittade nyheter skapas om och om igen. Kort beskrivet är fake news material som skapats för att via klickbeten (från engelskans click bait, skapade för att locka läsaren till att klicka sig vidare), polarisering eller ryktesspridning nå egen vinning, ofta ekonomisk eller politisk.

Idag har möjligheterna att förvränga och förvirra blivit större än någonsin och vem som helst kan skapa sanningar på exempelvis sociala medier, Wikipedia eller egna hemsidor. Och det är så fake news ofta sprids, via mediasajter och diskussionsforum men även via ansedda nyhetskanaler. Exemplet på nyheter och ryktesspridning som stora internationella nyhetskanaler fått ta tillbaka de senaste åren är många. Ibland anklagas emellanåt även sanningsenliga nyheter från för att vara fake news för att någon är besviken med nyheten eller resultaten som publiceras.

Hur ska man då veta vad som är falskt och vad som är sant?

Till att börja med: utgå aldrig från att något är sant för att du läser det någonstans. Var källkritisk. Vem är avsändaren? Om det är en webbsida, vem står bakom websidan?

Om det är en journalist, existerar ens journalisten och i så fall för vem skriver han/hon? Vad kan vara syftet med den här nyheten, bilden eller podden? Gör det till en vana att ifrågasätta det du läser.

Ju fler som delar falska nyheter i tron att de är sanna, desto svårare blir det för oss att avgöra om de är falska eller inte. Här har vi alla ett ansvar att kritiskt granska det vi delar och sprider vidare, för ju fler källor som påstår samma sak, desto mer benägna är vi att tro det vi läser!

Om någon gör ett påstående och till exempel hänvisar till forskning eller en artikel, be om länken till originalkällan så att du själv kan granska informationen. Låt forskning och fakta ligga till grund för det du delar och sprider, inte känslor som rädsla eller sensationslust.

Kommer vi att se fler fake news i framtiden eller blir vi mer vaksamma och kritiska till fenomenet?

I en svensk undersökning* från 2018 framgår att över hälften av de tillfrågade svenskarna tror att förutsättningen för att sprida korrekt information på nätet kommer att försvåras eller förbli som de är idag.

Men det finns de som tror att det kommer att bli än svårare att avgöra vad som är fake news i framtiden. Redan idag finns filter som är riktigt svåra att avslöja och programvaror som gör det riktigt svårt att avgöra vad som är autentiskt eller inte. Sammanfattningsvis kan vi konstatera att vi behöver läsa och sprida information med allt mer kritiska ögon, särskilt då de sensationella och förvrängda nyheterna som vi lockas att tro på och dela vidare blir allt mer avancerade.

Så - om rätt ska vara rätt - så uppmanar vi dig att egentligen att granska även den här artikeln!

”Tänk att varje dag är första april.
Så nervös som du är för att gå på saker då, så
borde du tänka hela tiden”

Ur Cicions Podcast Passion för kommunikation – Avsnitt ”Fake News med Viralgranskaren”.

*Källa: knowit.se

/Tove Ramsin, Fibra 2018-11-18